

החלטת הממונה על המשמעת

פסק דין

1. הנקבלת הינה תלמידת לתואר ראשון שנה א' בבית הספר לאדריכלות. היא הואשמה בכך שגנבה כרטיסי אשראי מתיקיהן של חברותיה לסטודיו האדריכלות בקמפוס, והשתמשה בכרטיסים כדי לבצע רכישות. בכך, מעבר להיבט הפלילי שבדבר, עברה עבריה של פגיעה ברכושם של תלמידי האוניברסיטה על פי סעיף 29.8 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח), ועבירה של התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או מעמד של תלמיד, על פי סעיף 29.10 לתקנון.
2. הנקבלת הודתה במעשה המיוחס לה בכתב הקובלנה, ולכן אני מרשיע אותה על פי הודאתה.
3. הצדדים העלו טיעונים לעניין העונש, כאשר העמדות שלהם רחוקות זו מזו עד מאד. הקובל ראה במעשים של הנקבלת עבירה חמורה ביותר, והעיר כי התקנון כורך ביחד פגיעה חמורה ברכוש עם עבירת ההונאה. הוא ביקש שיוטל על הנקבלת עונש של עשר שנות הרחקה מהאוניברסיטה, וגרס שיש להפעיל את העונש על אתר, ולא בסוף הסמסטר כמקובל במקרים גיליים של הרחקה מהלימודים. באת כוח בנקבלת, לעומת זאת, טענה כי מדובר בעבירה שמהותה אינה אקדמית ועל כן שעונש ההרחקה אינו הולם את העבירה.
4. יש טעם בכל אחת מהגישות הקוטביות שהובאו בפניי, גם אם הדברים הובאו באופן מוקצן משהו בדיון. באת כוח הנקבלת צודקת בכך שלא מדובר בעבירה אקדמית טהורה. בית הדין בדרך כלל עושה מאמץ להפריד בין עונש אקדמי לעונש לא אקדמי, ככל האפשר. למשל, במקרה של קובלנה בעניין זיוף תו חנייה, נכתבו הדברים הבאים:
אין חולק כי מדובר בעבירה חמורה, שראויה לעונש משמעותי. זיוף של כל מסמך או תעודה, גם כשמדובר בתו חנייה, הוא מעשה שחותר תחת האפשרות לנהל את החיים המשותפים באוניברסיטה בצורה תקינה. עם זאת, יש מקום להפריד עד כמה שאפשר בין העונשים שמשמעותם מנהלית לבין עונשים שמשמעותם אקדמית. (ד/2015/2)
עם זאת, העונשים הלא אקדמיים, למשל קנס ונוזיפה, הם מוגבלים, וקשה לגזור עונש משמעותי שאינו כורך בעונש אקדמי. צודקת באת כוח הנקבלת גם בטענתה שאילו אותה עבירה היתה מבוצעת מחוץ לקמפוס, לא היה מקום להתערבות בזכויות האקדמיות של הנקבלת.
5. צודק גם הקובל בטענתו כי מדובר בעבירה חמורה, ובטענתו כי על האוניברסיטה להגן על תלמידיה בניסיונם לנהל חיים אקדמיים תקינים בקמפוס. אין פירושו של דבר כי יוצמד שומר

לכל אדם, ושומר נוסף על רכושו של כל אדם. עצם העובדה שהרחקת הנקבלת לא מבטיחה באופן מושלם שהיא לא תיכנס לקמפוס אינו משנה דבר. מבחינה עקרונית, הרחקה היא צעד המגן על הסטודנטים, וגם מבטא באופן ברור ביותר את המחויבות של האוניברסיטה להגן על הסטודנטים שלה. טענתו של הקובל כי הגניבה ממקום שבו התלמידים נוהגים לבצע את העבודה האקדמית שלהם חמורה במיוחד מקובלת עלי גם היא. תלמידים מפתחים ציפיות לסביבה בטוחה ככל שמדובר בסביבה יותר אינטימית וככל שאווירת הלימוד באותו חלל יותר אינטנסיבית. הפגיעה ברכוש שהיא גם פגיעה בחלל לימודי כזה אכן חמור יותר מאשר פגיעה ברכוש במקומות עם אווירה אנונימית, בהם אנשים רגילים להיות יותר ערניים לצורך בשמירה על לרכושם.

6. לצד טענות מוצדקות, הצדדים גם הקצינו עמדות במידת מה. למשל, באת כוח הנקבלת טענה שהקשר בין העבירה לאקדמיה היא אך ורק במיקום הגיאוגרפי של העבירה. טענה זו אינה מתחשבת בקורבנות העבירה, שהם סטודנטים של האוניברסיטה. היא גם לא לוקחת בחשבון את המשמעות של ניהול חיים תקינים בתוך האוניברסיטה. קשה מאד לנהל חיים אקדמיים באווירה שאינה בטוחה. באת כוח הנקבלת טענה בנוסף, שהרחקה מהלימודים שקולה למניעת השכלה מהנקבלת, במיוחד לאור הקושי להתקבל ללימודי אדריכלות. אין בטענה ממש. ההרחקה אינה מונעת מהנקבלת ללמוד במקום אחר, וגם אם לא תצליח להתקבל ללימודי אדריכלות, תוכל ודאי להתקבל ללימודים אקדמיים אחרים. הטיעון שדווקא הקושי להתקבל צריך להשפיע על עונשו של אדם שאינו מכבד את המקום אליו התקבל הוא טיעון קשה. הוא מבקש להיטיב עם מי שלומד בחוג מבוקש, וכל זה בלי להתחשב בפגיעת העבירה בסביבת הלימודים.

7. שקלול הטעמים הרלוונטיים למקרה אינו מלאכה פשוטה. עבירה בין אדם לאדם בקמפוס הוא מקרה נדיר, אך כשמקרה כזה מתעורר אין מנוס מתשובה חריפה, שתבטא את חומרת המעשה ואת מחויבותה של האוניברסיטה להגנה על תלמידיה ועל אווירת הלימודים הבטוחה שהיא תנאי לקיום אקדמי תקין. עם זאת, יש להתחשב בכך שמדובר בנקבלת צעירה, ובכך שגם מעידה חמורה אינה צריכה לשים קץ לאפשרות ההתקדמות שלה בחיים, ובתוך כך ההתקדמות בלימודים באוניברסיטה. בהתחשב בצירים המתנגשים הללו, מתעורר הצורך בעונש המכיל מרכיב לא שגרתי, שיוסבר להלן. על כן אני גוזר את עונשה של הנקבלת כדלקמן:

א. הרחקה בפועל מהאוניברסיטה למשך ארבע שנים, על פי החלוקה הבאה:

i. השנתיים הראשונות, שנים אקדמיות תשע"ז ותשע"ח, מהוות הרחקה מוחלטת.

ii. השנתיים הבאות כפופות לתנאי מפסיק: לאחר השנתיים הראשונות תוכל הנקבלת לפנות למזכירות האקדמית בבקשה לחדש את לימודיה, ולשם כך תצטרך להציג עדות מומחית, בין של רופא, פסיכולוג, עובדת סוציאלית וכיוצא באלה, המעידה כי עברה טיפול

והערכה של גורם מקצועי היכול להעיד על מיעוט הסיכויים לכך שמקרה כזה יישנה. במקרה שתציג הנקבלת בקשה כאמור לחדש את הלימודים, יבחן בית הדין את הבקשה, ויתרשם ישירות מהמחויבות של הנקבלת להתנהגות הולמת בחיים אוניברסיטאיים. בית הדין יכריע אם יש מקום להיעתר לבקשה לחדש את הלימודים, והאם יש להטיל הגבלות על חידוש הלימודים.

ב. הרחקה על תנאי לצמיתות, במשך עשר שנים ממתן פסק הדין.

ג. למען הסר ספק, עונש ההרחקה יחול מתום הסמסטר הנוכחי, סמסטר ב' תשע"ו, והנקבלת תוכל להיבחן ולהגיש עבודות הקשורות לסמסטר זה, כפי שעולה מסעיף 59.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח).

ניתן היום, _____, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמיד.

פרופ' רועי קרייטנר

הממונה על המשמעת